

Leishev BaSukkah: When, Where, and How?

Leib Zalesch, DAT Minyan, Sukkot 2018

1 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מה עמוד ב

Rav Yehuda said in the name of Shmuel,
(The *beracha* on Lulav should be said for) seven (days),
and (the *beracha* on the) *sukkah* – for one (day).

What is the reason (for the difference)?

Lulav, where night serves as a separation from day –
every day is a totally different *mitzvah*.

Sukkah, where night doesn't separate from day
– all seven days are all like one long day.

And Rabbah bar bar Chana said
in the name of Rabbi Yochanan,

(The *beracha* on *sukkah* should be said) seven (days),
and (the *beracha* on lulav should be said for) one (day).

What is the reason?

Sukkah, which is from the Torah – seven days;

Lulav, which is Rabbinic – one day is enough.

When Ravin came, he said that Rabbi Yochanan said,

Both of these (*berachot*) are (said for) seven days.

Rav Yosef said,

“Take Rabbah bar bar Chana’s opinion,
because all other Amoraim hold like him
regarding *sukkah*.”

אמר רב יהודה אמר שמואל:

לולב שבעה,

וסוכה יום אחד.

מאי טעמא?

לולב, דמפסקי לילות מימים –

כל יומא, מצוה באפיה נפשיה

הוא;

סוכה, דלא מפסקי לילות מימים

– כולהו שבעה כחד יומא אריכא

דמי.

ורבה בר בר חנה

אמר רבי יוחנן:

סוכה שבעה,

ולולב יום אחד.

מאי טעמא?

סוכה, דאורייתא – שבעה;

לולב, דרבנן-סגי ליה בחד יומא.

כי אתא רבין אמר רבי יוחנן:

אחד זה ואחד זה שבעה.

אמר רב יוסף:

נקוט דרבה בר בר חנה בידך,

דכולהו אמוראי קיימי כוותיה

בסוכה.

שמואל	לולב	טעם	סוכה	טעם
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן (1)	7	מפסקי לילות מימים	1	לא מפסקי לילות מימים
רבין אמר רבי יוחנן (2)	7	?	7	(דאורייתא?)

Both berachot are said for seven days –
Sukkah and lulav are not the same regarding the
beracha, because the *beracha* on lulav is only
made once each day; **but *sukkah*, every time
one enters it to eat, drink, or sleep – even ten
times a day – a *beracha* is made each time.**
Just like we see with Tefillin – every time you
wear them. And it is the same reason with *sukkah*
– because if you want to have another meal,

2 תוספות מסכת סוכה דף מה עמוד ב

אחד זה ואחד זה שבעה – אין סוכה

ולולב שוין לברכה, דאלולב אין מברך

אלא פעם אחת ביום, אבל סוכה, כל

אימת דנכנס לה כדי שיאכל וישתה

וישן – ואפילו עשר פעמים ביום –

מברך אכל אחת ואחת. מידי דהוה

אתפילין, כל זמן שמניחן. והיינו

טעמא דסוכה – דאי מתרמי ליה

סעודתא,

you are not able to eat outside of the *sukkah*, even though you have already eaten that day in the *sukkah*! And the same is true with Tefillin – all day long the *mitzvah* is to have them placed on one's head and arm. But with lulav, the only real *mitzvah* is to use it once each day, as we say (42b), "Once he has picked it up, he has done the *mitzvah*."

... And this is also what Mar Rav Tzemach Gaon wrote: "Even though when one enters the *sukkah* he must make a *beracha*, since he has no permanence there unless he is sitting down to a meal with Kiddush on a cup and a meal in front of him, we establish (the *beracha* of "Leishev") over the cup. And Rabbi Meir would make the *beracha* on the *sukkah* before Hamotzi even on a weekday, because it says, "If he enters to remain there, he makes a *beracha*." Therefore, it is appropriate to first make the *beracha* (of "Leishev") and then Hamotzi immediately after sitting down. But that is not what people do, **because what people are used to doing is that they don't make the *beracha* if they enter it to spend time there or sleep, but only at the time of eating**; therefore, it is appropriate to first make Hamotzi to begin the meal, and then make the *beracha* on the *sukkah*.

And regarding not making the *Beracha* on the *sukkah* before sleeping, even though we find that the *mitzvah* of sleeping is stricter than eating – because you can eat a little bit outside of the *sukkah*, but you can't sleep at all outside of the *sukkah* – that is because it is possible that one will not fall asleep and will then have made an unnecessary *beracha*. And Rabbeinu Tam explained that it is because the main permanence that a person establishes in the *sukkah* is his eating, and the rest of the spending time and sleeping that he does in the *sukkah* are secondary to the eating, and are exempted by it.

לא אפשר למיכל חוץ לסוכה, אף על פי שכבר אכל בו ביום בסוכה! וכן תפילין, כל היום מצותן שיהו מונחין בראשו ובזרועו. אבל לולב, אין עיקר מצותו אלא פעם אחת ביום כדאמרינן (לעיל ד' מב.) מדאגביה נפיק ביה.

3) רא"ש מסכת סוכה פרק ד סימן ג

... וכן כתב מר רב צמח גאון ז"ל, אף על פי שמשנכנס לה צריך לברך, כיון שאין לה קבע אלא בישיבה בסעודה ויש קידוש הכוס וסעודה לפניו, סודרן על הכוס. ורבינו מאיר היה מברך על הסוכה קודם ברכת המוציא אף בחול, משום דקאמר, "נכנס לישב בה, מברך." הלכך, ראוי שתקדום ברכה לברכת המוציא מיד אחר הישיבה. והעם לא נהגו, כי **רגילין העם שאין מברכין על הסוכה אם נכנס בה לטייל בה ושינה, אלא דוקא בשעת אכילה**, הלכך ראוי שיברך תחלה ברכת המוציא שמתחיל הסעודה, ואחר כך יברך על הסוכה.

ומה שאין מברכין על הסוכה בשעת השינה, ואף על פי שמצינו בה חומר יותר מבאכילה – דאוכלין אכילת עראי חוץ לסוכה, ואין ישנים שינת עראי חוץ לסוכה – היינו טעמא דשמא לא יוכל לישן והוי ברכה לבטלה. **ורבינו תם** פירש לפי שעיקר הקבע שאדם עושה בסוכה היא אכילה, אבל שאר טיול ושינה שעושין בסוכה, טפלים לגבי האכילה, והיא פטרתן.

ורב האי גאון כתב, הנכנס בסוכת חבירו לבקרו, מנהג ידוע הוא שיברך בין סעד בין לא סעד. ואסיקנא דכל שעה שנכנס לישב בה, דמברך. ואף על פי שבירך ביום טוב ראשון, חוזר ומברך ביום טוב שני, דגמרינן מתפילין, דתניא, תפילין – כל זמן שמניחן, מברך עליהם, דברי רבי, וקיימא לן כוותיה, דאמר רבא, כל זמן דמנח להו, מברך. ורב מרי נמי אמר כל זה, דמנח להו מברך, וכן הלכה:

Our Rabbis learned: One who puts together a lulav for himself says "She'hechyanu;" if he takes it to do the *mitzvah*, he says, "Al Netillat Lulav." And even though he made the *beracha* the first day of the holiday, he goes back and makes the *beracha* again on the second day of Yom Yov.

One who builds a *sukkah* for himself says "She'hechyanu;" if he enters it to dwell in it, he says "Leishev BaSukkah." And we have ruled that **every time he enters it to dwell there he makes the *beracha* of Leishev BaSukkah**, because we compare it to Tefillin, about which we learned in a Beraita, "Tefillin – every time we wear them, we make a *beracha* on them; these are the words of Rebbe." And we establish the law like him, because Rava, every time he wore them, made a *beracha*. And Rabbi Mari also said that every time we wear them we make a *beracha*. And that is the Halacha.

4) רי"ף מסכת סוכה דף כב עמוד א

[דף מ"ו עמוד א] תנו רבנן, העושה לולב לעצמו, אומר "שהחיינו;" נטלו לצאת בו, אומר "ברוך אתה ה' אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב." ואף על פי שבירך יום טוב ראשון, חוזר ומברך יום טוב שני.

והעושה סוכה לעצמו, אומר "שהחיינו;" נכנס לישב בה, אומר "ברוך אתה ה' אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה:" ואסיקנא דכל שעה שנכנס לישב בה מברך לישב בסוכה, דגמרינן לה מתפילין, דתניא, תפילין, כל זמן שמניחן, מברך עליהן, דברי רבי. וקיימא לן כותיה, דהא רבא, כל אימת דמנח להו, מברך. ורבי מרי נמי אמר דכל אימת דמנח להו מברך עלייהו, וכן הלכה:

5) רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ו הלכה יב

Every time one enters to dwell in his *sukkah* all seven days, he makes the *beracha* before he sits down of "Leishev BaSukkah." And on the first night he makes the *Beracha* on the *sukkah*, and then "She'hechyanu", and he sets up all the berachot to be over a cup. So we find that he makes Kiddush standing, and then he makes the *beracha* of "Leishev;" and then he sits down, and then he says She'hechyanu. And this was the practice of my Rabbis and the Rabbis of Spain – to make Kiddush standing on the first night of Sukkot, as we have explained.

Ra'avad: "He makes the *Beracha* before he sits down of 'Leishev BaSukkah'" – The Rambam is not being precise.

Ra'avad: "And this was the practice of my Rabbis and the Rabbis of Spain – to make Kiddush standing" – The practice in our location was never like this, and the reason is that sitting down is only on account of the eating, and as long as he hasn't yet eaten, the *beracha* is truly prior to the *mitzvah*.

כל זמן שיכנס לישב בסוכה כל שבעה, מברך קודם שישב, "אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה." ובלילי יום טוב הראשון מברך על הסוכה, ואחר כך מברך על הזמן, ומסדר כל הברכות על הכוס. נמצא מקדש מעומד ומברך "לישב בסוכה;" ויושב, ואחר כך מברך על הזמן. וכזה היה מנהג רבותי ורבני ספרד לקדש מעומד בליל ראשון של חג הסוכות כמו שבארנו.

השגת הראב"ד: "מברך קודם שישב, 'אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה' – אמר אברהם: לא דייק.

השגת הראב"ד: "וכזה היה מנהג רבותי ורבני ספרד לקדש מעומד" – אמר אברהם: מנהג מקומנו לא היה מעולם כזה, והטעם כי הישיבה אינה אלא על דעת האכילה, וכל זמן שאינו אוכל, הברכה עובר למצוה היא באמת.

6 פירוש מגיד משנה לרמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ו הלכה יב

Every time one enters to dwell in his sukkah etc.

– This is the conclusion of the Gemara in Sukkah (47), that every time one enters it to dwell in it, he makes a *beracha*. And that is also what it says in the Halachot. And the opinion of the Gaonim is that even if one enters it 100 times in a day, he is obligated to make a *beracha*, and that is also the opinion of the Rambam.

And I saw it written that only when one leaves completely to do something else and does not return immediately. But if he leaves to speak with his friend or to bring something to the *sukkah* that he needs right now, that is not the kind of leaving that would necessitate his making a new *beracha* when he returns. And I believe this is correct. **But in any event, we have the practice to only make a *Beracha* from meal to meal, and that is the opinion of Rabbeinu Yaakov.**

"כל זמן שיכנס בסוכה וכו'". מסקנא דגמרא פרק לולב וערבה (דף מז) דכל זמן שנכנס לישב בה מברך. וכן כתוב בהלכות. ודעת הגאונים, שאפילו נכנס בה מאה פעמים ביום, חייב לברך, וכן דעת רבינו.

וראיתי כתוב דדוקא כשיצא יציאה גמורה לעשות עניניו ושלא לחזור לאלתר. אבל אם לא יצא אלא לדבר עם חבירו או להביא דבר לסוכה לצורך שעתו, לא הוא יציאה לחייבו בברכה כשיחזור, ודבר נכון זה. ומכל מקום נהגו שאין מברכין אלא מסעודה לסעודה, והוא כסברת רבינו יעקב ז"ל:

The Bahag writes, "And you must make the *beracha* even if you leave and return ten times.

And Rabbi Yehuda Gaon writes, "When you enter to dwell there, at every meal you must make the *Beracha*, both in the evening and in the day."

And the author of the *Diberot* writes, "Every time that you enter it to eat and drink and learn and take up residence there for some amount of time, you must make a *beracha*."

→ And Rabbeinu Tam writes, "**Every mitzvah of Sukkah that takes place between meals, like sleeping and spending time,** the *beracha* of "Leishev" that one blessed during the meal exempts one from making on those other mitzvot."

And Rav Hai Gaon writes, "One who enters his friend's *Sukkah* to visit him, the accepted practice is to make a *beracha* there whether he eats or not."

And what seems correct to me is to follow the *Diberot* from the *Shibolei Haleket*.

But the accepted practice is to only make the *beracha* from one meal to the next.

7 ספר האגור הלכות סוכה סימן תקפד

כתב בעל הלכות גדולות (בה"ג), ומיבעי לברוכי אפילו יוצא ונכנס עשרה פעמים.

ורב יהודאי גאון כתב, כשנכנס לישב בה בכל סעודה וסעודה צריך לברך בין בערב בין ביום.

ובעל הדברות כתב, כל שעה שנכנס בה לאכול ולשתות ותלמוד תורה ועמידת קבע, צריך לברך.

← ורבנו תם כתב, כל מצות סוכה שקיים מסעודה אחת לסעודה אחרת, כגון שינה וטיול, ברכת "לישב בסוכה" שמברך בסעודה פוטרן מלברך עליהם.

ורב האי גאון כתב, הנכנס לסוכת חברו לברקרו, מנהג ידוע שמברך שם בין סעד בין לא סעד. והנראה בעיני כבעל הדברות משבלי הלקט. והעולם נוהג שלא לברך אלא מסעודה לסעודה.

8 ספר שבולי הלקט סדר חג הסוכות סימן שמו

And we only make the *beracha* of She'hechyanu once, but "Leishev BaSukkah" we bless all seven days, and even if he enters it several times in the day to eat, sleep, or learn, he must make the *beracha* every time.

And even though we establish the law to be that "regarding all mitzvot, their *beracha* must be said **before** the *Mitzvah* takes place," you don't need to say "Leishev" standing before you sit, rather even after you sit you can make the *beracha*, because when we said "**before** you do the *mitzvah*," we mean as opposed to **after** you do the *mitzvah*, at which point you can't say the *beracha* anymore. **But all the time that you are involved in the *mitzvah* you can make the *beracha*; and here, all the time that you are sitting in the *sukkah*, you are involved in the *mitzvah*!** But if one who wants to be strict on himself and make the *beracha* standing, he can be strict.

ואין מברכין זמן אלא פעם אחת, אבל "לישב בסוכה" מברכין כל שבעה, ואפילו נכנס בה כמה פעמים ביום לאכילה או לשינה ולשינון, ואפילו לטיול, צריך לברך על כל פעם ופעם. ואף על גב דקיימא לן "כל המצות כולן, מברך עליהן עובר לעשייתן", אינו צריך לברך "לישב" על הסוכות מעומד קודם שישב, אלא אפילו לאחר שישב יש לו לברך, דהא דקאמרינן "עובר לעשייתן" - לאפוקי לאחר עשייתן, דלא. אבל כל זמן שהוא עסוק במצוה יכול לברך, וזה, כל זמן שהוא יושב בסוכה, עסוק במצוה הוא! ומי שרוצה להחמיר על עצמו לברך מעומד, יחמיר:

9 טור אורח חיים הלכות סוכה סימן תרלט

We make the *beracha* on the *sukkah* every single time we enter it, and even one who enters the *sukkah* of his friend to visit him needs to make the *beracha* every single time, because even though he said the *beracha* on the first day, you still go back and make the *beracha* again; this is what the Gaonim write, that you need to make the *beracha* every single time. → And **Rabbeinu Tam** explains that since the main residence that a person does in the *sukkah* is eating, you make a *beracha* on eating and it exempts everything else, even sleep, which is stricter than eating – because one may eat a bit outside of the *sukkah* but you may not sleep a bit outside of the *sukkah* – even still, **since eating is the main thing, it exempts everything else.**

מברכין על הסוכה בכל פעם ופעם שנכנס בה, ואפילו הנכנס בסוכת חבירו לבקרו, צריך לומר בכל פעם ופעם, שאף על פי שבירך עליה ביום הראשון, חוזרין ומברכין עליה, כך כתבו הגאונים, שצריך לברך בכל פעם ופעם. ← **ורבנו תם פירש, כיון שעיקר קביעות שאדם עושה בתוך הסוכה היא האכילה, מברך על האכילה ופוסטיר כל הדברים, אפילו השינה, שהיא חמורה מהאכילה, שהרי אוכלין עראי חוצה לה ואין ישנין עראי חוצה לה, אפילו הכי, כיון שהאכילה עיקר, פוסטיר השאר:**

We make a *beracha* on the *sukkah* every single time we enter it. In Gemara *Sukkah* (45b) the Amoraim argue about this; Rav Yehuda says in the name of Shmuel, "(The *Beracha* on the) *Sukkah* (is made for) one (day), and since there is no

10 בית יוסף אורח חיים סימן תרלט

[ח] מברכין על הסוכה בכל פעם ופעם שנכנס בה. בפרק לולב וערבה (מה:): אפליגו אמוראי, דרב יהודה אמר **שמואל**, "סוכה יום אחד", כלומר, אינו מברך עליה אלא יום אחד, וכיון דלא

separation between the nights and the days, **all seven days are like one day. And Rabbah bar bar Chana said in the name of Rabbi Yochanan** that (the *beracha* on the) *sukkah* (should be made for) seven (days), meaning that you need to make the *beracha* **every single day**. And we establish the law like Rabbi Yochanan, because all of the Amoraim follow him. And **Tosafot** write that every time one enters **to eat, drink or sleep**, even twenty times a day, a *beracha* is made each time, just like with Tefillin, where a *beracha* is made each time they are put on. And that is also what the **Rif** writes, and the **Rash**, and the **Rambam**. And the Maggid Mishna writes that "I saw it written that only when one leaves completely to do something else and does not return immediately. But if he leaves to speak with his friend or to bring something to the *sukkah* that he needs right now, that is not the kind of leaving that would necessitate his making a new *beracha* when he returns. And I believe this is correct."

And that which he (the Tur) wrote that "even one who enters the *sukkah* of his friend to visit him needs to make the *beracha* every single time" – that is what the Rash writes there, in the name of Rabbeinu Hai, and this is his language: "One who enters his friend's *Sukkah* to visit him, the accepted practice is to make a *Beracha* there whether he eats or not."

And that which he wrote in the name of Rabbeinu Tam – that "since **the main residence is made through eating**, we make the *Beracha* on eating and exempt everything else" – that is what is written in the Rash, and the Mordechai in his name. And the Mordechai writes that "this is what people do." And likewise the Maggid Mishna writes that **this is the common practice**, that the *beracha* is only made on eating, like the opinion of Rabbeinu Tam. **And that is the accepted practice.**

מפסקי לילות מימים, כולה שבעה כחד יומא דמו. ורבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, סוכה שבעה, כלומר, צריך לברך עליה בכל יום ויום, ואסיקנא כרבי יוחנן, דכולה אמוראי קיימי כוותיה. וכתבו התוספות (ד"ה אחד) דכל אימת דנכנס לה כדי שיאכל וישתה וישן, ואפילו עשרים פעמים ביום, מברך על כל אחת ואחת, מידי דהוי אתפילין, דמברך עליהן כל זמן שמניחן (סוכה מו.). וכן כתבו הרי"ף (כב.), והרא"ש (פ"ד סי' ג) ז"ל, וכן כתב הרמב"ם בפרק ו (הלכה יב). וכתב הרב המגיד, "ראיתי כתוב דדוקא כשיצא יציאה גמורה לעשות ענינו ושלא לחזור לאלתר. אבל אם לא יצא אלא לדבר עם חבירו או להביא דבר לסוכה לשעתו, לא הויא יציאה לחייבו בברכה כשיחזור, ודבר נכון הוא:"

ומה שכתב ש"אפילו הנכנס לסוכת חבירו לבקרו צריך לברך בכל פעם" – כן כתב הרא"ש שם, בשם רבינו האי, וזה לשונו: "הנכנס בסוכת חבירו לבקרו מנהג ידוע הוא שמברך בין סעד בין לא סעד:" ומה שכתב בשם רבינו תם, דכיון שעיקר הקביעות שאדם עושה בתוך הסוכה היא האכילה, מברך על האכילה ופוטר כל הדברים וכו' – כן כתבו שם הרא"ש, והמרדכי (סי' תשסה) בשמו, וכתב המרדכי (שם), "וכן עמא דבר." וגם הרב המגיד (שם) כתב שכן נהגו העולם, שאין מברכין אלא על הסעודה, כדעת רבינו תם, וכן פשט המנהג:

11) שולחן ערוך אורח חיים הלכות סוכה סימן תרלט סעיף ח

We have the practice that the *beracha* on the *sukkah* is only made at the time of eating.

נהגו שאין מברכים על הסוכה אלא בשעת אכילה (והכי נהוג).

12 משנה ברורה סימן תרלט סעיף קטן מז-מח

(47) Only at the time of – And if one made the *beracha* once at the time of eating and didn't leave the *sukkah* to do something else – or even if he left but intended to return immediately – he does not need to make another "Leishev," even if he eats a second meal, since it is one *mitzvah*. And therefore, someone who sits all day in the *sukkah*, and sleeps at night in the *sukkah*, and Davens there, and never leaves for any reason without intending to return immediately – such a person only needs to make a *beracha* on the first meal and after that he doesn't need to make the *beracha*. And some say that since he has left in the meantime, even though he meant to come back immediately, he does need to make a second *beracha* when he eats the second time. And if he goes out to do something or to go Daven at Shul, then according to all opinions he needs to make a *beracha* at the time that he eats a second time.

(48) Eating – And someone who fasts on Sukkot, or who does not intend to eat bread that day – according to all opinions, any time he fully leaves, he needs to make the *beracha* (when he returns, **because it is specifically when he eats bread that according to those authorities this central aspect of being in the *sukkah* exempts the secondary aspects. But when he is not eating, this is not relevant!** And the Chayei Adam writes that the same thing is true when one leaves fully after eating, and he comes back and doesn't eat again until the evening, and before eating he needs to leave again to go to Shul, according to everybody he likewise needs to make another *beracha*. And one who goes in the middle of his meal to his friend's *sukkah*, it is the opinion of the Magen Avraham that even if he intended to do this from the outset of his meal, he still needs to make another "Leishev," because traveling is a separation. And so we must say that if he wants to eat something in this *sukkah* that may not be eaten out of the *sukkah*, he must make a "Leishev" there. However, this follows his ruling; but based on what we have said earlier, traveling is not a separation and he does not need to make a "Leishev" if he always intended to go to his friend's house.

And if one forgot to make a "Leishev" until he began to eat, he makes it after that on what he still wants to eat. And even if he finished eating and said Birkat Hamazon, he can still say "Leishev," because even just sitting there is part of the *mitzvah*, because from the time of eating and onward, all the time he is sitting there is one period of residency. But in any event, as long as he hasn't yet said Birkat Hamazon, he can say "Leishev" and eat a little bit ...

(מז) אלא בשעת וכו' – ואם בירך פעם אחת בשעת אכילה ולא יצא מסוכתו לעשות עסקיו, ואף אם יצא מסוכתו רק שהיה דעתו לחזור מיד, אינו צריך לברך שנית "לישב בסוכה," אפילו אם אוכל סעודה שניה, כיון שמצוה אחת היא. ולכן מי שיושב כל היום בסוכה, וישן בלילה בסוכה, ומתפלל שם, ואינו יוצא לשום עסק, רק אדעתא לחזור מיד, אינו צריך לברך רק בשעת אכילה ראשונה ואחר כך אינו צריך לברך. ויש אומרים דכיון שיצא בנתיים, אפילו על דעת לחזור מיד, צריך לברך בשעת אכילה שניה. ואם יצא לעשות עסקיו או לבית הכנסת להתפלל, לכולי עלמא צריך לברך בשעת אכילה שניה:

(מח) אכילה – והמתענה בסוכות, או שאין דעתו לאכול פת באותו יום, אז, לכולי עלמא, כל אימת שיצא יציאה גמורה, חייב לברך, **דדוקא כשאוכל פת, סבירא ליה להנהו פוסקים שמברך על עיקר חיוב הסוכה ופטר כל הדברים הטפלים. אבל כשאינו אוכל, לא שייך זה!** [ט"ז ושאר אחרונים] וכתב הח"י אדם דהוא הדין כשיצא יציאה גמורה לאחר אכילה, וחוזר ונכנס ולא יאכל עד הערב, וקודם האכילה יצטרך עוד הפעם לצאת לבית הכנסת, דבזה גם כן לכולי עלמא צריך לברך. ומי שהולך באמצע סעודתו לסוכת חבירו, דעת המגן אברהם שאפילו אם היה בדעתו בשעת ברכה שילך באמצע הסעודה לשם ולשוב אחר כך מיד, אפילו הכי צריך לברך שם "לישב בסוכה," דהליכה הוי הפסק, ועל כרכך אם רוצה לאכול בסוכה זו דבר שאסור לאכול חוץ לסוכה, צריך לברך שם "לישב בסוכה." אמנם, הוא לשיטתו אזיל בסימן ח, אבל לפי מה שכתבנו שם, דדעת כמה אחרונים דהליכה לא הוי הפסק, אם היה בדעתו אינו צריך לברך, וספק ברכות להקל [לבושי שרד].

ואם שכח לברך "לישב בסוכה" עד שהתחיל לאכול, יברך אחר כך על מה שרוצה לאכול. ואפילו אכל כבר ובירך ברכת המזון, יכול לברך, שגם הישיבה היא מן המצוה, דמאכילה ואילך כל זה שיושב הוי הכל קביעות אחד. ומכל מקום, כל שעדיין לא בירך ברכת המזון, יברך ויאכל מעט ...

"Leishev" on Sleeping?		
Person/Book	Opinion	Reason
Tosafot	Yes	Like Tefillin – each instance gets <i>beracha</i>
מרדכי, רא"ש (via רבינו תם and טור אגור)	No	Exempted by eating, which is the עיקר
רא"ש	No	You may not fall asleep
מגיד משנה	No	Bless from meal to meal (מעידה לסעודה)

13) כתב עת "בית אהרון ישראל" סז, תשנ"ז, סג-טו

המצוה, וכשיחזור אח"כ צריך לברך שנית ואפילו מאה פעמים ביום, ואימת שנכנס אע"פ שאינו אוכל שם מברך, שהרי גם הישיבה והעמידה היא מצוה, דהוי כעין-תדורו, וכן נהג הגר"א, מ"מ מנהג כל העולם כדעת הפוסקים שאינם מברכין אלא בשעת אכילה, ואפילו אם יושבים בסוכה קודם אכילה איזה שעה אינם מברכין, דס"ל דברכה שמברכין אח"כ על האכילה היא פוטרת הכל שהיא העיקר, "והיא פוטרת השינה והטיול והלימוד שכולם טפלים לה", (סיום דברי הח"א והמשנ"ב ית' לקמן בעו"ה).

ובחיי-אדם אין מובא הלשון שפוטרת השינה והלימוד והטיול, והוא הוספת המשנ"ב, ואפשר שהיה פשוט לו שגם לרי"ף ורמב"ם החיוב על הכניסה הוא רק על השינה והלימוד והטיול, אבל לא על ישיבה סתם, ואפשר שלמד כן גם בדעת החיי-אדם, אף שלכאורה אין נראה כך דעת החיי-אדם, ועי' בערוך-השולחן שנראה ג"כ דלרי"ף ורמב"ם ולהגר"א שהעיקר כדבריהם, צריך לברך על הכניסה לבד אף בלא שינה וטיול, וכנ"ל אינו מוכרח וגם הוא בעצמו סיים דלהלכה אנו אין לנו אלא דברי רבותינו בעלי השו"ע לברך רק על האכילה ופוטרת גם השינה, ועכ"פ אין לנו מקור בפוסקים ראשונים לברך על הכניסה לחוד אם אינו דבר המחייב בסוכה כטיול ושינה ושינון,

ולפי מה שנתבאר אין המחלוקת בין הרי"ף ורמב"ם לר"ת אם צריך לברך על הכניסה לסוכה לבד או רק על האכילה, דלכו"ע אין מברכין רק על דבר שמחייב בסוכה, כשינה ושינון וטיול, ודעת ר"ת בטעם המנהג שמברכין על אכילה לחוד שהכל טפל אל האכילה, אבל על הכניסה לחוד אם אינו בגדר טיול גם לדעת רי"ף ורמב"ם ורא"ש אין לברך, ולפי"ז היה אפשר לומר דגם מ"ש הגר"א בסוף הסי' תרל"ט דהעיקר כרי"ף ורמב"ם וגם מ"ש במעשה רב דמברך על כל פעם שנכנס בה, לא בא לחדש דמברך על דבר שאינו קביעות שאינו חייב בסוכה ע"ז, וגם לדידיה עיקר הכוונה דצריך לברך על כל דבר קביעות ולא רק על אכילה, שזה אינו ענין למחלוקת רי"ף ורמב"ם ור"ת, ונפ"מ גדולה לנו בכ"ז אף להמנהג כר"ת, כל זה באותה סוכה שאכל שם, אבל בסוכה אחרת צריך לברך על כל שינה וטיול כמש"ל בשם שועה"ר, ולהנ"ל יש לברך רק על דבר שמחייב לעשותו בסוכה כשינה וטיול, ולא על ישיבה גרידא אף לזמן מרובה אם אינו בגדר טיול, וה"ה אם אינו אוכל פת באותו יום צריך לברך על כל דבר המחייב לעשותו בסוכה,

אלא שלשון החיי-אדם כלל קע"ז סי"ג שדבריו העתיק המשנ"ב סקמ"ו צריך ברור, וז"ל, מדינא דגמרא לדעת פוסקים ראשונים, כשבירך בסוכה ויצא לעשות ענינו בענין שהיה יציאה גמורה, וא"כ הסיח דעתו מן